

they get the opportunity to test the effectiveness of innovative technologies, which becomes even more relevant during distance learning.

Various aspects of using the QR-code system in the educational process are analyzed, namely: placement of links to multimedia sources; submission of a collection of links and information blocks; application of control and test material in the form of cards with different options for tasks.

Keywords: QR-code, modern technologies, bar code, educational process, educational information.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-151.2021.15>

УДК 75:7.013

Подволоцька О. С., Швець І. В.

АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ РИСУНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ (на прикладі навчання студентів дизайнерських факультетів)

У статті розглядається сучасна проблема освіти – розширення можливостей інформаційно-освітньої середовища та впровадження освітньо-дистанційних технологій у систему освітніх послуг вузів. Автор аналізує проблеми трансформації методологічних підходів в академічному рисунку, як основних джерел формування професійних якостей студентів. У даній статті автор визнає потенціал певних можливих технологічних моментів дистанційного навчання, що здебільше пов'язані з формою викладання нового матеріалу з академічного рисунку та живопису. Досліджує роль наочності в академічному рисунку в умовах дистанційного навчання для формування науково-теоретичної бази цілісного бачення великої форми в просторі та її взаємозв'язку з внутрішніми системами моделей. Автор аналізує функції наочності у дистанційному навчанні зв'язувати конкретне та абстрактне, стимулювати розвиток образного мислення, розширювати просторові уявлення та формувати просторове бачення.

Зазначена автором освітня траєкторія візуалізації учбової інформації значно підвищує ефективність дистанційної освіти у даному предметі та сприяє оптимізації процесу навчання. У даній статті автор підкреслює актуальність даної проблеми, що пов'язана з новими соціальними умовами та динамічними змінами навколишнього середовища які видозмінюють функціональну роль системи освіти. Він вважає за доцільне проблему підвищення якості професійної підготовки фахівців-дизайнерів спрямувати на створення інноваційної інформаційно-наочності. Інформаційний зміст онлайн-наочності в свою чергу забезпечує зв'язок між конкретним та абстрактним, а головне сприяє виявленню та ідентифікації якостей і властивостей об'єктів вивчення, оптимізуючи процес онлайн навчання в цілому. Розглянувши основне завдання, предмет вивчення дисципліни, а також перелік необхідних програмних знань та вмінь студентів, автор прийшов до висновку, що послідовна наочність, яка побудована на механізмі аналізаторних функцій створює умови для реалізації програми предмету “Рисунок і живопис” яка викладається на факультеті дизайну та реклами для студентів, що навчаються за напрямками ландшафтного дизайну та дизайну інтер'єру онлайн.

Ключові слова: дистанційне навчання, трансформація методологічних підходів, наочність, професійні якості, просторове бачення.

Зростаюча **актуальність** даної проблеми пов'язана з новими соціальними умовами та динамічними змінами навколишнього середовища які видозмінюють функціональну роль системи освіти. Перед викладачами вузів стоїть завдання формування на високому рівні готовності застосування технологій дистанційного навчання та трансформації методологічних підходів, як основних джерел формування професійних якостей студентів. Дистанційне навчання академічному малюнку звело принципи та методи викладання до ключових аспектів. У зв'язку з унеможливленням взаємодії учасників, а саме викладача і студента в образотворчому процесі під час роботи з натурними постановками, виникають умови для формування нових методів. Наступає неминуча зміна у класичних підходах, що долає традиції та культурну дистанцію і просуває методологію вперед, до більш знакової системи.

Мета статті: визначити потенціал технологій дистанційного навчання для академічного рисунку та живопису, який полягає у створенні інноваційної інформаційно-освітньої середи та визначенні напрямку трансформації методологічних підходів в академічному рисунку.

Предмет "Рисунок і живопис" на факультеті дизайну та реклами, кафедри дизайну та технологій є обов'язковою навчальною дисципліною і входить до дисциплін професійної та практичної підготовки. Предмет "Рисунок і живопис" викладається для студентів першого та другого курсів. Студенти навчаються за напрямками ландшафтного дизайну та дизайну інтер'єрів. Відповідно до напрямку, формується мета та основні завдання курсу.

Мета предмету "Рисунок і живопис": набуття студентами професійних знань, умінь та практичних навичок в процесі навчання; навичок аналізу виконаної роботи та розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунку; формування професійного художника-дизайнера, здатного вирішувати на високому кваліфікаційному рівні різноманітні художні задачі, враховуючи сучасні вимоги галузі.

Основні **завдання** предмету "Рисунок і живопис": студіювання природи та прийомів її зображення на площині, вивчення послідовності етапів роботи, оволодіння засобами відтворення зображення, вивчення та вдосконалення техніки рисунку; поглиблення знань з техніки рисунку, вивчення асортименту інструментарію для рисунку та живопису; вивчення та вдосконалення техніки живопису; розвинення художнього бачення; пошук засобів вирішення образотворчих задач; вдосконалення художнього смаку; індивідуалізація творчого процесу; розширення тематичних меж; знайомство з найкращими зразками класичного і сучасного образотворчого мистецтва, аналіз професійних прийомів митців; розвиток у студентів творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунку та живопису; формування просторових уявлень та просторового мислення; формування міцної науково-теоретичної бази цілісного бачення великої форми в просторі

у глибокому взаємозв'язку з внутрішніми елементами та зовнішніми об'єктами. Таким чином, функція просторового бачення сприятиме розумінню механізмів просторових залежностей всіх форм та елементів дизайнерських рішень, які дозволять майбутнім дизайнерам координувати просторову організацію будь якої складності.

Предметом вивчення є: основні принципи та закони побудови реалістичного зображення на площині; вивчення закономірностей живописної граматики, починаючи з основ ліплення форми, рефлексного взаємозв'язку, контрастної взаємодії кольорів, теплохолодності і відтворення колористичного стану до створення образної характеристики натури.

Студенти повинні **знати**:

- значення спеціальних термінів з дисципліни;
- принципи відтворення простору на площині;
- принципи застосування повітряної перспективи;
- значення впливу оточуючого середовища на тон предметів;
- принципи відтворення пропорцій зображення об'єкту на площині;
- принципи використання тону в передачі характеристики світлотіні;
- принципи відтворення основних характеристик і фактури натури;
- значення впливу оточуючого середовища на колір предметів;
- принципи закону повітряної перспективи;
- принципи відтворення кольорових і тональних характеристик натури;
- основні засоби відтворення зображення в живописі;
- принципи використання тепло-холодних властивостей кольору;
- принципи досягнення в зображенні композиційної рівноваги за допомогою кольору (контраст і нюанс);
- принципи використання технічних прийомів у рисунку і живописі.

Студенти повинні **вміти**:

- аналітично мислити;
- бачити зв'язок між конкретним та абстрактним;
- визначити етапи роботи;
- визначати візуальні розміри і пропорції предметів;
- аналізувати просторові відношення та трансформації форми в залежності від положення об'єкта в просторі;
- відтворювати абстрактну модель об'єкту;
- виявляти просторові форми та внутрішні просторові взаємозв'язки;
- знаходити та бачити головне;
- змінювати в уяві просторове положення об'єктів;
- враховувати в рисунку закономірності лінійної перспективи;
- враховувати в рисунку закономірності повітряної перспективи;
- використовувати закони лінійної і повітряної перспективи;
- використовувати механізм зміни лінійно-конструктивної побудови в залежності від ракурсу;
- дотримуватись послідовності в роботі над зображенням;
- відтворювати цілісність зображення на завершальній стадії рисунка;

- оптимально використовувати різні техніки рисунка;
- визначати типові закономірності та конструктивний зв'язок частин і цілого;
- створювати цілісний образ шляхом точного і лаконічного виявлення основної характеристики моделі;
- відтворювати зображення ефекту драпірування за допомогою різних типів складок;
- відтворити складні форми і матеріальність об'єктів, застосовуючи необхідні живописні прийоми;
- відтворити складні форми і матеріальність об'єктів, застосовуючи необхідні живописні прийоми;
- гармонізувати кольорові й тональні співвідношення в єдиному просторі;
- визначити основні і додаткові кольори, їх залежність і взаємовплив;
- відтворювати вплив кольору на оточуюче середовище;
- використовувати тепло-холодні властивості кольору;
- створювати в зображенні цілісне повітряно-просторового середовище із гармонійно організованим колоритом;
- розуміти живописно-пластичну структуру зображення;
- формувати практичні навички для вирішення композиційної цілісності зображення як єдиної системи пов'язаною з простором;
- вдосконалювати професійну майстерність з рисунка і живопису;
- мислити просторовими формами;
- прогнозувати просторові співвідношення попередньо не сприйманих об'єктів.

Викладене вище дозволяє стверджувати, що предмет "Рисунок і живопис" є базовим у формуванні основних професійних якостей майбутніх дизайнерів. Враховуючи, що кожна професія висуває свої вимоги до професійного мислення працівника в кожній професійній галузі, треба розуміти, що професійне мислення дизайнера поєднує різні види розумових операцій, що спрямовані на породження образів, та їх просторове оперування в уяві для формування проектного задуму. Отже, базовими для діяльності дизайнера є вміння та навички необхідні для створення моделі проекту що відповідає дизайнерському завданню.

Складовими професійного мислення дизайнера є по-перше, образне мислення, по-друге, просторове мислення, по-третє, логіко-каузальне мислення та проектне мислення. На початковому етапі в уяві дизайнера створюється образ. Створення образу відбувається в уяві при відсутності об'єкта сприйняття і корегується його уявною видозміною. Структура образного мислення складається з трьох частин: стимул-подразник (зовнішній, внутрішній, символічний), редінтеграція (активізація всієї системи пов'язаних з ним у минулому подразників), вичленування, дезінтеграція. Весь ланцюг асоціативних образів що виникає, підкоряється певному принципу [3, с. 58]. Для зазначених перетворень образу необхідне сформоване просторове мислення, що включає в себе, як створення образу і маніпуляції з

ними, так і орієнтацію в просторі. Відповідні операції постійно відбуваються та певною мірою повторюються на заняттях з академічного рисунка. Так, на основі певних задач та вимог до образотворчої діяльності і наочності виникає певний художній образ. Створюючи необхідну установку, викладач формує умови і задачі для відтворення постановки, а наочність сприяє формуванню першого етапу просторового мислення – створенню нового образу. Але цей процес відбувається при умові коректних та чітко сформованих завдань і наявності відповідного наочного матеріалу.

Хочу зазначити, що дистанційне навчання вимагає як поступового ускладнення завдань, так і поступового ускладнення інформаційних образів наочності. Вона має виконувати не тільки роль ілюстрації до складного явища, а і розкривати кожне конкретне явище поетапно. В умовах дистанційного навчання необхідно розробити чітку систему наочного матеріалу. Дана система повинна виступати не просто як додатковий ілюстративний засіб, що полегшує засвоєння матеріалу, як це відбувається в звичайних умовах навчання, а такий, що є самостійним джерелом для отримання нових знань. Н. Бор присвятив проблемі наочності та моделі чимало філософських роздумів і прийшов до висновку, що наочне та модельне тлумачення об'єктів співпадає. Під моделлю В. А. Штофф розумів таку подумки уявлену або матеріально реалізовану систему, яка відображаючи об'єкт дослідження здатна заміщувати його так, що його вивчення дає нам нову інформацію про даний об'єкт [2, с. 19]. Внаслідок цього, задачею викладача під час дистанційного навчання є створення такої наочності, яка відтворюючи модель явища чи об'єкта, організує сприйняття наданої інформації в необхідному об'ємі в залежності від вимог та складності кожного завдання.

При порівняльному аналізі моделей і інших форм та засобів пізнання з'ясовується, що хоча моделям, як і іншим формам пізнання властиві гносеологічні функції, але виконують вони їх особливим, специфічним способом, а саме за рахунок функції абстрагування. Являючи собою специфічну форму абстракції, модель з розвитком знань стає засобом конкретизації [2, с. 151]. Від моделі та структури просторового образу наочності залежить адекватність абстрактних образів студентів. На нашу думку, інформативний зміст наочності, що забезпечує виявлення та індексацію якостей та властивостей простору та об'єктів, що вивчаються є функцією наочності під час дистанційного навчання. Вчений Д. Бом прийшов до висновку, що не існує різкого кордону між абстракціями безпосереднього сприйняття та абстракціями, які складають наше пізнання, навіть коли ці пізнання відносяться до вищого рівня, досягнутими природними науками і математикою.

Методологія академічного рисунку базується на єдності емпіричної і теоретичної сторін пізнання істини: від споглядання та абстрактного мислення до практики. Методологія у буквальному значенні є вченням про методи пізнання. Тому необхідність трансформації методологічних прийомів при

дистанційному навчанні академічному рисунку полягають у перенесенні методу наукового пізнання та методу засвоєння знань здебільше на наочність. Таку наочність, яка зможе за рахунок абстракцій безпосереднього сприйняття досконало і поетапно відбудувати процес пізнання простору та його властивостей на базі простих геометричних форм та предметів побуту.

Останнім часом з'явилося багато різноманітних спеціальних комп'ютерних тестів на оцінку візуально-просторового інтелекту. Вони вимагають розібратися з задачею, де завдання пов'язані з необхідністю уявно обертати, переміщувати, змінювати розмір та поєднувати образи та їх елементи. Такі тести вимагають від людини здатності маніпулювання об'єктами без використання рук, а виключно в своїй уяві. Огляд 217 наукових досліджень, проведених групою вчених під керівництвом професора психології Д. Утталом, підтвердив, що люди у будь-якому віці за допомогою навчання здатні покращити практично всі відомі типи просторових навиків. А в ряді досліджень І. С. Якиманською було виявлено, що доступність того чи іншого виду графічного зображення залежить не від особливості мислення, а від організації навчання [5, с. 47].

Висновки. Отже, перед освітою постала гостра проблема онлайн підготовки фахівців-дизайнерів готових до рішення масштабних завдань. А як відомо, чим масштабнішим є завдання, тим масштабнішим повинен бути суб'єкт, готовий до його виконання. Професійне мислення дизайнерів це особлива форма психічної діяльності, яка базується на різних формах розумових операцій, а саме: на створенні образів, їх просторовому оперуванні в уяві і завершується створенням проектного задуму на основі логіко-казуальних узагальнень. Тому, ми вважаємо за доцільне проблему підвищення якості професійної підготовки фахівців-дизайнерів спрямувати на створення інноваційної інформаційно-наочної середи що забезпечить виявлення та ідентифікацію якостей та властивостей об'єктів. Таким чином, ми направляємо потенціал технологій дистанційного навчання саме на організацію навчання шляхом візуалізації понять, що дозволить у процесі навчання академічному рисунку та живопису організувати сприйняття таким чином, щоб навчити розмірковувати, порівнювати, аналізувати та синтезувати. Пошуки нових шляхів дизайнерської освіти та подальший розвиток технологій дистанційного навчання в академічному рисунку та живописі потребує аналізу та дослідження.

Використана література:

1. Спенсер Г., Ціген Т. Ассоциативная психология. Москва : АСТ-ЛТД. 1998. 544 с.
2. Штоф В. А. Моделирование и философия. Москва ; Ленинград, 1966. 300 с.
3. Якиманская И. С. Развитие пространственного мышления школьников. Москва : Педагогика, 1980. 240 с.

References:

- [1] Spenser G., Cigen T. Asociativnaya psihologiya. Moskva : AST-LTD. 1998. 544 s.
- [2] Shtof V. A. Modelirovanie i filosofiya. Moskva ; Leningrad, 1966. 300 s.

- [3] Yakimanskaya I. S. Razvitiye prostranstvennogo myshleniya shkolnikov. Moskva : Pedagogika, 1980. 240 s.

ПОДВОЛОЦКАЯ Е. С., ШВЕЦ И. В. Аспекты дистанционного обучения академическому рисунку в современных условиях (на примере обучения студентов дизайнерских факультетов).

В статье рассматривается современная проблема образования – расширение возможностей информационно-образовательной среды и внедрение образовательно-дистанционных технологий в систему образовательных услуг вузов. Автор анализирует проблемы трансформации методологических подходов в академическом рисунке, как основных источников формирования профессиональных качеств студентов. В данной статье автор признает потенциал определенных технологических моментов дистанционного обучения, которые наиболее связаны с формой подачи нового материала в академическом рисунке и живописи. Исследует роль наглядности в академическом рисунке в условиях дистанционного обучения для формирования научно-теоретической базы целостного видения большой формы в пространстве и ее взаимосвязи с внутренними системами моделей. Автор анализирует возможности наглядности в дистанционном обучении связывать конкретное и абстрактное, стимулировать развитие образного мышления, расширять пространственные представления и формировать пространственное видение.

Указанная автором образовательная траектория визуализации учебной информации значительно повышает эффективность дистанционного образования в данном предмете и способствует оптимизации процесса обучения. В данной статье автор подчеркивает актуальность данной проблемы, которая связана с новыми социальными условиями и динамическими изменениями внешней среды которые видоизменяют функциональную роль системы образования. Он считает целесообразным проблему повышения качества профессиональной подготовки дизайнеров направить на создание инновационно-информационной наглядности. Информационное содержание онлайн наглядности в свою очередь обеспечивает связь между конкретным и абстрактным, а главное, способствует выявлению и идентификации качеств и свойств объектов изучения, оптимизируя процес онлайн обучения в целом. Рассмотрев основное задание, предмет изучения дисциплины, а также перечень необходимых программных знаний и умений студентов, автор пришел к выводу, что последовательная наглядность, которая построена на механизме анализаторных функций создает условия для реализации программы предмета “Рисунок и живопись”, которая читается на факультете дизайна и рекламы для студентов обучающихся онлайн по направлению ландшафтного дизайна и дизайна интерьера.

Ключевые слова: дистанционное обучение, трансформация методологических подходов, профессиональные качества, пространственное видение.

PODVOLOTSKA O., SHVETS I. Aspects of distance learning of academic drawing in modern conditions (on the example of teaching students of design faculties).

The article deals with the nowadays problem of education – extension the capabilities of the information and educational environment, the introduction of educational and distance technologies into the system of educational universities' services. The author analyzes the problems of transformation of methodological approaches in academic drawing, as the main sources of the formation of professional students' qualities. In this article, the author recognizes the potential of certain technological aspects of distance learning, that are the most associated with the form of presentation of new material in academic drawing and painting. There is explored the role of visualization in academic drawing out of the context of distance learning as a formation of a scientific and theoretical basis for a holistic vision of a large form in space and its relationship with the internal model-systems. The author analyses the possibilities of connection of certain and abstract visualization in distance learning, how it stimulate and influence the development of figurative thinking, extend Volumen representations and form spatial vision.

The educational trajectory of visualization of educational information indicated by the author significantly increases the effectiveness of distance learning in this subject and contributes into the optimization of the learning process in it. In this article, the author emphasizes the actuality of this problem, which is actuality with new social conditions and dynamic changes in the environment that modified the functional role of the education system. The author considers it appropriate that the problem of improving the quality of professional training of designers direct to the creation of innovative information clarity. The informative content of online visualization, in turn, provides a conjunction between the concrete and the abstract, and, that the most important it helps of detection and identification of the qualities and properties of the study objects, optimizes the process of online learning in general. Considering the main tasks, the subject of the discipline, as well as the list of required university program of students knowledges and skills, the author concluded that consistent clarity based on the analytical functions mechanism creates conditions for the implementation “Drawing and Painting” subject’s program at Design and Advertising Faculty for the Landscape and Interior Design students in digital format.

Keywords: distance learning, transformation of methodological approaches, professional qualities, spatial vision.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-151.2021.16>

УДК 378.091.32.37.091.12.011.3-051]:78

Савченко Р. А., Пань Цяньї

ВИКОРИСТАННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Обґрунтовується актуальність використання театральних технологій в професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. Мета статті полягає у виділенні та обґрунтуванні засобів, пов'язаних з театральною педагогікою, за допомогою яких у майбутніх вчителів музичного мистецтва вдосконалюються як технічні навички, так і здатність до сприйняття, розуміння та сценічного втілення інтонаційної змістовності музичних образів та інтонаційної драматургії музичного твору. Визначено, що провідними професійними якостями вчителя музичного мистецтва виступає артистизм (або сценічність) та персонажна свідомість, які значною мірою визначають ступінь його власної “включеності” та здатності до залучення інших учасників до творчого виконавського та педагогічного процесу, а також високий емоційно-смісловий рівень творчого процесу. Доведено, що для професійної підготовки вчителя музичного мистецтва проблема формування педагогічного артистизму є надзвичайно значущою, оскільки вся його виконавська діяльність вимагає акторської майстерності, що реалізується в напрямку “виконавець – слухач”, тоді як педагогічна діяльність, наприклад, у хоровому або вокальному класі має на увазі децю іншу систему відносин, яку можна охарактеризувати як взаємно спрямовану, варіативну, де викладач і студенти/студент є партнерами педагогічного та сценічного спілкування. Артистизм розуміється як комплекс сценічної адаптованості, емоційної “заразливості” та якості, що характеризує рівень професійної майстерності, “персональної свідомості” вчителя-музиканта. Персонажна свідомість у процесі професійної підготовки вчителя музичного мистецтва розглядається як з художньо-виконавчої, так й з педагогічної позиції, виступаючи провідним засобом театральної педагогіки. Використання засобів театральної педагогіки на етапі професійного становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва